

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818203508
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818203508.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého R. P., V.. XX.X.XXXX, bytom pri matke, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, odd. SPO detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, dieťa rodičov: R. P., V.. X.XX.XXXX, B. P. Č. XXX/XX, L. V. B., a Š. P., V.. XX.X.XXXX, B. Č. V. Y. N. D. N. D. Ú. V. L. B. N.D. T., T. XX, B., za účasti Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/255/2018-72 zo dňa 07.05.2019 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zmena rozsahu výživného a to jeho zvýšenie zo strany otca na mal. R.. Otec bol zaviazaný platiť na výživu maloletého syna rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/257/2013-18 zo dňa 07.11.2013 sumou 30,- Eur mesačne. Matka odôvodňuje zvýšenie výživného tým, že sa zmenili pomery zo strany oprávneného syna R. a za dôvodné považuje výživné aspoň vo výške 80,- Eur mesačne. Otec nesúhlasil so zvýšením výživného poukazujúc na svoje schopnosti a možnosti. Je poberateľom invalidného dôchodku, z ktorého sú vykonávané zrážky, nemá žiadne finančné prostriedky, ktoré by mu po exekučných zrážkach zostali poukazujúc aj na svoje vyživovacie povinnosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Mení sa výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/257/2013- 18 zo dňa 7.11.2013 a to tak, že sa zvyšuje výživné na maloletého R. P., V.. XX.X.XXXX zo sumy 30,-eur na sumu 60,-eur, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 25.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc mesiacom december 2018.

II. Dižné výživné za obdobie od 1.12.2018 do 30.4.2019 v sume 150,-eur súd povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 10,-eur spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok.

III. V prevyšujúcej časti návrh matky zamietá.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“.

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný. Od právoplatnosti rozsudku upravujúceho výšku výživného uplynula

doba skoro piatich rokov. Maloletý R. fyzicky vyrástol a v súvislosti s vyšším vekom došlo aj k nárastu finančných nákladov potrebných na uspokojovanie jeho potrieb. V konaní vedenom na súde pod sp.zn. 8P/257/2013 bolo naposledy rozhodované, keď bol maloletý R. žiakom X. ročníka základnej školy. V súčasnosti je žiakom X. ročníka a výdavky na uspokojovanie jeho základných životných potrieb, na úhradu nákladov spojených s plnením školskej dochádzky, s trávením voľného času, jednoznačne narástli. V roku XXXX bol otec vo výkone trestu odňatia slobody a jeho príjem pozostával z invalidného dôchodku vo výške 283,70 Eur. Aj v súčasnosti jediným zdrojom príjmu otca je jeho invalidný dôchodok, ktorého výška sa zvýšila na čiastku 346,30 Eur. Podstatná zmena na strane povinného rodiča nastala aj v počte jeho vyživovacích povinností. V roku XXXX mal otec vyživovaciu povinnosť na syna Š. v sume 25,40 Eur, syna I.É. po 40,- Eur, na dcéru D. po 30,- Eur a na syna R. po 30,- Eur mesačne. Otec mal aj vyživovaciu povinnosť na syna B., narodeného v roku 2010, pochádzajúceho z jeho družného vzťahu s D. X.. Vyživovacia povinnosť otca na tri staršie deti (Š., I., D.) už zanikla, keďže tieto deti sú plnoleté a nadobudli schopnosť sami sa živiť. Vyživovacia povinnosť otca na syna B. je určená rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp.zn. 28P/13/2018-17 zo dňa 30.5.2018 v minimálnej čiastke - 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa (toho času činí minimálne výživné sumu 28,08 Eur mesačne). Súd poukazuje aj na skutočnosť, že otcovi sa z invalidného dôchodku exekučne zráža aj výživné na plnoletého syna Š. (podľa rozsudku súdu sp.zn. 4C/156/2009), pričom otcova vyživovacia povinnosť na tohto syna už zanikla. Keďže tento syn je už plnoletý a nadobudol schopnosť sám sa živiť, je potrebné, aby tieto skutočnosti otec riešil v exekučnom konaní a podaním návrhu na súd na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti voči synovi L..

4. Výživné súd zvýšil počnúc mesiacom december 2018, kedy matka podala návrh na súd. Za obdobie od 01.12.2018 do 30.04.2019 vznikol otcovi na výživnom dlh pozostávajúci z neuhradeného zvýšeného výživného a to vo výške 150,- Eur (30,- Eur x 5 mesiacov). Tento záväzok súd povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 10,- Eur.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti rozsudku podáva odvolanie otec, ktorý uvádza, že zvýšené výživného nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť. Sústavné zvyšovanie výživného na všetky deti mu spôsobuje navýšenie zadĺženia. Súd vie, že nemá finančné prostriedky, má značne vysoké dlžoby a nemá žiadne finančné prostriedky, z ktorých by platil výživné. Vznikajú mu výdaje, ktoré súvisia s jeho pobytom vo výkone trestu odňatia slobody. Poukazuje na zrážky, keď mu zostane na výplatu invalidného dôchodku 0,- Eur. Súd neprihliadol na majetkové pomery, na schopnosti a možnosti otca. Považuje to za v rozpore so zákonom. Nemá finančné prostriedky platiť výživné, exekútori mu zrážajú všetko čo dostane.

7. Okresná prokuratúra sa vyjadrila k odvolaniu a navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny .

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania a prijal záver, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku, alebo jeho zmenu (§ 387 ods. 1, § 388 zákona č. 160/ 2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

9. Predmetom konania je zvýšenie výživného zo strany otca na maloletého R.. Súd prvej inštancie prijal záver, že v danom prípade ide o zmenu pomerov na strane účastníkov, ktorá znamená zmenu rozsahu výživného.

10. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, rozsahom vykonaného dokazovania a skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, zohľadňujúc námietky odvolateľa považuje skutočný stav za nedostatočne zistený pre rozhodnutie vo veci. Za daného stavu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok

postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Svoje rozhodnutie argumentuje nasledovne.

11. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá C.s.p., pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

12. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 C.s.p. i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). Civilný mimosporový poriadok však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“). Podľa § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav veci, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov.

13. Civilný mimosporový poriadok určuje rozsah zisťovania skutkového základu rozhodnutia tak, že súd je povinný zistiť v konaniach podľa tohto zákona skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv, povinnosti a právom chránených záujmov. Povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci sa uplatní vo všetkých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku bez ohľadu na to, či sa začalo konanie na základe návrhu alebo ho súd začal *ex offio*.

14. Neúplné zistenie skutočného stavu veci považuje odvolací súd za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávanom prípade sa *de facto* presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok.

15. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I.ÚS 265/05).

16. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2007, sp. zn. IV.ÚS 14/07).

17. Maloletý R. je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaný na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany rodičov. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod.

18. Výživné, ktoré stanovil vrátane výživného na obe maloleté deti, bude predstavovať 25 % z jeho čistého príjmu. U mal. R. posudzoval správne pomery, ktoré sú rozhodné v období od zvýšenia výživného poukazujúc na to, že maloletý sa stal žiakom 8. ročníka základnej školy a výdaje oproti pôvodnej úpravy sa zvýšili. Za podstatnú zmenu na strane povinného považoval aj to, že mu ubudli vyživovacie povinnosti na L., I., D. R., keďže deti sú už plnoleté a nadobudli schopnosť sa živiť, pričom má za to, že otcovi sa

stále zráža výživné aj na plnoletého syna L. podľa rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou sp.zn. 4C/156/2009, pričom otcovi táto vyživovacia povinnosť už zanikla, keďže je syn plnoletý a otec by mal túto skutočnosť riešiť v exekučnom konaní a podaním návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti.

19. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Naposledy bolo rozhodované o výživnom pre mal. R. rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/257/2013-18 zo dňa 07.11.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 21CoP/6/2014-50 zo dňa 27.05.2014. Rodičia mal. R. nežijú v spoločnej domácnosti, osobnú starostlivosť o R. zabezpečuje výlučne matka. Otec v čase pôvodného rozhodnutia, ako aj v čase súčasného rozhodnutia, vykonáva trest odňatia slobody od 31.12.2010. V čase pôvodného rozhodnutia zdrojom jeho príjmov bol invalidný dôchodok vo výške 283,70 Eur. V čase pôvodného rozhodovania otec bol invalidným dôchodcom, mal výrazné zdravotné problémy, v tom čase splácal pohľadávku spoločnosti N. vo výške 40,- Eur a výživné. V súčasnosti súd prvej inštancie konštatuje zmenu pomerov na strane otca tým, že je poberateľom invalidného dôchodku v sume 346,30 Eur, z ktorého sú vykonávané zrážky a to v sume 25,40 Eur mesačne v exekučnom konaní v prospech oprávneného Š. P. R., zrážka v sume 173,15 Eur mesačne na základe rozhodnutia GR ZVJS z 25.09.2012 na úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody, zrážka v sume 47,07 Eur v exekučnom konaní v prospech oprávneného F.. Zo správy súdneho exekútora J.. S.. R. Q. súd zistil, že exekučné konanie proti povinnému Š. P., V.. XX.XX.XXXX, je vedené na základe rozsudku Okresného súdu Vranov č.k. 4C/156/2009 a vymáha sa bežné výživné vo výške 25,40 Eur mesačne. Matka bola v tom čase bez pracovného pomeru, ukončila ho k 21.10.2013.

20. V prejednávanej veci bez pochyb je potrebné konštatovať, že došlo k zmene pomerov na strane mal. R., ktorý je vekovo starším, zvýšili sa jeho potreby od potrieb súvisiacich so školou, ošatením, obuvou. Uspokojovanie len nevyhnutných potrieb predstavuje zvýšené náklady, rovnako tak ako narástol vývoj životných nákladov celkovo v spoločnosti. Rovno tak je treba konštatovať, že matka tak ako v čase pôvodného rozhodovania, ako aj v súčasnosti, sa osobne o R. stará, aj keď miera jej osobnej starostlivosti s pribúdajúcim vekom sa znížila, avšak aj zabezpečením výlučnej osobnej starostlivosti si plní vyživovaciu povinnosť a uspokojuje potreby R. tak, ako postupne vznikajú, nielen finančne, a preto je aj podiel na výživnom niekoľkonásobne vyšší ako je podiel otca. Doposiaľ stanovené výživné skutočne pokryje len nevyhnutné potreby maloletého. Otec sa žiadnym spôsobom nepodieľa na jeho výchove okrem stanoveného výživného.

21. Odvolací súd však pri preskúmaní pomerov otca a pri prijatých záverov súdu o navýšených možnostiach a schopnostiach otca v porovnaní s rozhodnutím súdu prvej inštancie konštatuje jeho predčasný záver. Pri každom zvyšovaní výživného sa musí preukázať zvýšenie príjmov otca, zvýšenie jeho životnej úrovne a z toho odvíjajúci sa rozsah stanovenia nového výživného. Súd prihliadol na to, že sa zvýšil invalidný dôchodok otca. V danej veci je potrebné komplexne vyhodnotiť viaceré dôležité okolnosti. Jediným zdrojom príjmu otca je invalidný dôchodok navýšený na 346,30 Eur. Správne súd hodnotí zánik vyživovacích povinností oproti stavu pôvodnému. Tento zánik môže predstavovať zvýšenie reálneho príjmu otca. Nedostatočne sa vyrovnáva súd so zánikom vyživovacej povinnosti na plnoletého syna L.. Súd v odôvodnení rozsudku bod 22. poukazuje na to, že sa stal syn plnoletým a táto povinnosť zanikla. V dôsledku toho by nemali byť vykonávané zrážky v sume 25,40 Eur, ktoré sú zrážané z dôchodku otca. Prihliadal, že táto suma znamená navýšenie možnosti otca oproti stavu pôvodného rozhodnutia. Pre takýto záver je potrebné náležitým spôsobom zistiť, či reálne nadobudnutím plnoletosti u syna L. došlo aj k tomu, že syn je schopný sa sám živiť a následne nie je dôvodné, aby otec plnil vyživovaciu povinnosť na tohto syna a boli mu realizované zrážky. Po tomto zistení a vyhodnotení, pokiaľ je schopný sa sám živiť tento oprávnený je úvaha súdu správna. Vyrovná sa s otázkou zániku skutočnej vyživovacej povinnosti na plnoletého syna L..

22. Potrebné je sa vyrovnáť so skutočnosťou, že vychádzajúc z výpisu zrážok otca, ktoré sú mu vykonávané z dôchodku okrem iného, je tam uvedená dobrovoľná platba a následne potom platba na základe rozhodnutia súdu na syna B., kedy mal otec platiť sumu 59,- Eur. Výživné je určené rozsudkom Okresného súdu Prešov vo výške 28,08 Eur mesačne. Súd musí zistiť sumu, ktorá je zasielaná otcom maloletému B.. Ustáliť jej výšku a následne vyhodnotiť okolnosť pri posudzovaní schopnosti povinného.

23. Súd prvej inštancie zabezpečí taktiež pre náležité zistenie skutočného stavu veci aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne o invalidite otca pre zistenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Zistí, či naďalej pretrváva nemožnosť otca zaradiť sa do výkonu práce a aké sú na to dôvody, ako aj

dôvody v prípade, ak má v dôsledku svojho zdravotného stavu schopnosť vykonávať aj keď zníženú pracovnú činnosť, pre ktoré ju nevykonáva.

24. V novom konaní rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

25. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).